

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 461/2010

av den 27 maj 2010

om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets förordning nr 19/65/EEG av den 2 mars 1965 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper av avtal och samordnade förfaranden⁽¹⁾, särskilt artikel 1,

efter att ha offentliggjort ett utkast till denna förordning,

efter samråd med rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor, och

av följande skäl:

(1) Förordning nr 19/65/EEG ger kommissionen befogenhet att genom förordning tillämpa artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*) på vissa grupper av vertikala avtal och motsvarande samordnade förfaranden som omfattas av artikel 101.1 i fördraget. Gruppundantagsförordningar gäller vertikala avtal som uppfyller vissa villkor. Förordningarna kan vara allmänna eller avse en viss sektor.

(2) Kommissionen har definierat en grupp vertikala avtal som den anser normalt uppfyller villkoren i artikel 101.3 i fördraget och därför antagit kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden⁽²⁾, som ersätter kommissionens förordning (EG) nr 2790/1999⁽³⁾.

⁽¹⁾ EGT 36, 6.3.1965, s. 533/65.

(*) Med verkan från och med den 1 december 2009 har artikel 81 i EG-fördraget ersatts av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. De två artiklarna är dock i sak oförändrade. I denna förordning bör hänvisningar till artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i förekommande fall förstås som hänvisningar till artikel 81 i EG-fördraget.

⁽²⁾ EUT L 102, 23.4.2010, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 336, 29.12.1999, s. 21.

(3) Motorfordonssektorn, som omfattar både personbilar och nyttofordon, har sedan 1985 omfattats av särskilda gruppundantagsförordningar, varav den senaste är kommissionens förordning (EG) nr 1400/2002 av den 31 juli 2002 om tillämpningen av artikel 81.3 i fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn⁽⁴⁾. I förordning (EG) nr 2790/1999 angavs det uttryckligen att den inte var tillämplig på vertikala avtal vars innehåll omfattades av någon annan gruppundantagsförordning. Motorfordonssektorn föll därför utanför tillämpningsområdet för den förordningen.

(4) Förordning (EG) nr 1400/2002 löper ut den 31 maj 2010. Motorfordonssektorn bör dock även i fortsättningen omfattas av ett gruppundantag för att förenkla de berörda företagens administration och minska deras kostnader för att följa regelverket, samtidigt som man säkerställer en effektiv övervakning av marknaderna i överensstämmelse med artikel 103.2 b i fördraget.

(5) De erfarenheter som sedan 2002 vunnits angående återförsäljning av nya motorfordon, återförsäljning av reservdelar och tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster för motorfordon gör det möjligt att definiera en grupp av vertikala avtal inom motorfordonssektorn som kan anses normalt uppfylla de villkor som anges i artikel 101.3 i fördraget.

(6) Gruppen omfattar vertikala avtal om inköp, försäljning eller återförsäljning av nya motorfordon, vertikala avtal om inköp, försäljning eller återförsäljning av reservdelar för motorfordon och vertikala avtal om tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster för sådana fordon, om sådana avtal ingås mellan icke konkurrerande företag, mellan vissa konkurrenter eller av vissa sammanslutningar av detaljister eller reparatörer. Gruppen omfattar även vertikala avtal som innehåller kompletterande bestämmelser om överlåtelse eller användning av immateriella rättigheter. Begreppet *vertikala avtal* bör i enlighet med detta definieras så att det omfattar både sådana avtal och motsvarande samordnade förfaranden.

⁽⁴⁾ EGT L 203, 1.8.2002, s. 30.

- (7) Vissa typer av vertikala avtal kan öka den ekonomiska effektiviteten inom en produktions- eller distributionskedja genom att möjliggöra bättre samordning mellan de deltagande företagen. Avtalen kan i synnerhet minska parternas transaktions- och distributionskostnader och optimera deras investerings- och försäljningsnivåer.
- (8) Sannolikheten för att sådana effektivitetsfrämjande effekter uppväger de konkurrenshämmande effekter som kan uppstå till följd av begränsningar i vertikala avtal beror på de avtalsslutande företagens marknadsstyrka och därför på i vilken utsträckning dessa företag utsätts för konkurrens från andra leverantörer av varor eller tjänster som köparna betraktar som likvärdiga eller utbytbara med tanke på produkternas egenskaper, pris och avsedda användning. Vertikala avtal som innehåller begränsningar som sannolikt kommer att minska konkurrensen och skada konsumenterna, eller som inte är absolut nödvändiga för att uppnå de effektivitetsfrämjande effekterna, bör uteslutas från gruppundantaget.
- (9) För att avgränsa det lämpliga tillämpningsområdet för en gruppundantagsförordning måste kommissionen ta hänsyn till konkurrensförhållandena i den aktuella sektorn. I detta avseende visar slutsatserna från den djupgående övervakningen av motorfordonssektorn, vilka anges i utvärderingsrapporten om verkan av kommissionens förordning (EG) nr 1400/2002 av den 28 maj 2008 ⁽¹⁾ och i kommissionens meddelande *Den framtida konkurrensrättsliga ramen för motorfordonssektorn* av den 22 juli 2009 ⁽²⁾, att en distinktion bör göras mellan avtal om återförsäljning av nya motorfordon och avtal om tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster samt återförsäljning av reservdelar.
- (10) Vad beträffar återförsäljningen av nya motorfordon förefaller det inte finnas några betydande konkurrensbrister som särskiljer denna sektor från andra ekonomiska sektorer och som föranleder andra och strängare regler än de som anges i förordning (EU) nr 330/2010. Tröskelvärdet för marknadsandelar, det faktum att vissa vertikala avtal inte beviljas undantag och övriga villkor i den förordningen är i regel en garanti för att vertikala avtal om återförsäljning av nya motorfordon överensstämmer med kraven i artikel 101.3 i fördraget. Sådana avtal bör därför omfattas av det undantag som beviljas genom förordning (EU) nr 330/2010, förutsatt att alla villkor i den förordningen är uppfyllda.
- (11) Beträffande avtal om återförsäljning av reservdelar och om tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster bör vissa specifika särdrag på eftermarknaden för motorfordon beaktas. Särskilt visar de erfarenheter som kommissionen har gjort vid sin tillämpning av förordning (EG) nr 1400/2002 att prisökningar på enskilda reparationsarbeten endast delvis avspeglas i moderna bilar ökade tillförlitlighet och förlängda serviceintervaller. De sistnämnda trenderna hänger samman med den tekniska utvecklingen och med att de fordonskomponenter som fordonstillverkare köper av leverantörer av originalutrustning blir alltmer komplicerade och tillförlitliga. Sådana leverantörer säljer sina produkter som reservdelar på eftermarknaden både via fordonstillverkarnas nätverk av auktoriserade reparatörer och via oberoende kanaler, och de är därför en viktig konkurrensfaktor på eftermarknaden för motorfordon. De kostnader som konsumenter inom unionen i genomsnitt betalar för reparations- och underhållstjänster för motorfordon utgör en mycket hög andel av de sammanlagda konsumentutgifterna för motorfordon.
- (12) Det finns också ett direkt samband mellan konkurrensvillkoren på eftermarknaden för motorfordon och dels den allmänna säkerheten, eftersom fordonen kan vara farliga om de har reparerats på ett felaktigt sätt, dels folkhälsan och miljön, eftersom utsläpp av koldioxid och andra luftföroreningar kan vara högre för fordon som inte har underhållits regelbundet.
- (13) I den mån en separat eftermarknad kan avgränsas sammanhänger den effektiva konkurrensen på marknaderna för inköp och försäljning av reservdelar samt för tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster för motorfordon med graden av ömsesidig konkurrens mellan auktoriserade reparatörer, dvs. sådana som verkar inom ett reparationsnätverk etablerat direkt eller indirekt av fordonstillverkare, samt mellan auktoriserade och oberoende aktörer, inbegripet oberoende reservdelsleverantörer och reparatörer. För att de sistnämnda ska kunna konkurrera krävs att de har obegränsad tillgång till nödvändiga insatsprodukter, såsom reservdelar och teknisk information.
- (14) Med hänsyn tagen till dessa särdrag är reglerna i förordning (EU) nr 330/2010, inbegripet det enhetliga tröskelvärdet för marknadsandelar på 30 %, nödvändiga men inte tillräckliga för att se till att gruppundantaget endast förbehålls de vertikala avtal om återförsäljning av reservdelar och om tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster som med tillräcklig säkerhet kan antas uppfylla villkoren i artikel 101.3 i fördraget.

⁽¹⁾ SEK(2008) 1946.

⁽²⁾ KOM(2009) 388.

- (15) Vertikala avtal om återförsäljning av reservdelar och om tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster bör därför omfattas av gruppundantaget endast om de, utöver villkoren för undantag i förordning (EU) nr 330/2010, uppfyller de strängare krav som gäller för vissa typer av allvarligt konkurrenshämmande begränsningar som kan begränsa utbudet och användningen av reservdelar på eftermarknaden för motorfordon.
- (16) Gruppundantaget bör särskilt inte omfatta avtal som begränsar möjligheterna för medlemmar i en fordonstillverkarens selektiva distributionssystem att sälja reservdelar till oberoende reparatörer, som använder dem för att tillhandahålla reparations- eller underhållstjänster. Utan tillgång till sådana reservdelar skulle oberoende reparatörer inte kunna konkurrera effektivt med auktoriserade reparatörer, eftersom de inte skulle kunna tillhandahålla konsumenterna den höga kvalitet på servicen som bidrar till att motorfordon fungerar säkert och tillförlitligt.
- (17) För att konkurrensen på reparations- och underhållsmarknaderna ska bli effektiv och reparatörerna ska kunna erbjuda slutanvändarna reservdelar från olika konkurrenter bör gruppundantaget inte omfatta vertikala avtal som, även om de följer förordning (EU) nr 330/2010, icke desto mindre begränsar en reservdelstillverkarens möjligheter att sälja sådana delar till auktoriserade reparatörer inom en fordonstillverkarens distributionssystem, oberoende återförsäljare av reservdelar, oberoende reparatörer eller slutanvändare. Detta påverkar inte reservdelstillverkarnas civilrättsliga ansvar, eller fordonstillverkarnas rätt att kräva att auktoriserade reparatörer inom deras egna distributionssystem endast använder reservdelar som har samma kvalitet som de komponenter som används vid byggandet av ett visst motorfordon. Med tanke på fordonstillverkarnas avtalsfästa roll vid reparationer som täcks av garanti, vid kostnadsfri service och återkallelse av fordon, bör undantaget dessutom omfatta avtal som innefattar en skyldighet för auktoriserade reparatörer att bara använda fordonstillverkarens egna reservdelar för dessa reparationer.
- (18) För att auktoriserade och oberoende reparatörer och slutanvändare ska kunna identifiera en tillverkare av motorfordonskomponenter eller reservdelar och välja mellan alternativa reservdelar, bör gruppundantaget inte omfatta avtal genom vilka en tillverkare av motorfordon begränsar möjligheterna för en tillverkare av komponenter eller originalreservdelar att placera sitt varumärke eller sin logotyp på dessa reservdelar på ett synligt och ändamålsenligt sätt.
- (19) För att ge samtliga aktörer tid att anpassa sig till den här förordningen, bör tillämpningsperioden för de bestämmelser i förordning (EG) nr 1400/2002 som gäller vertikala avtal om inköp, försäljning och återförsäljning av nya motorfordon förlängas till den 31 maj 2013. Vad beträffar vertikala avtal om återförsäljning av reservdelar och om tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster bör den här förordningen tillämpas från och med den 1 juni 2010 för att även i fortsättningen sörja för tillräckligt skydd av konkurrensen på eftermarknaderna för motorfordon.
- (20) Kommissionen kommer fortlöpande att övervaka utvecklingen inom motorfordonssektorn och vidta lämpliga korrigerande åtgärder om det uppstår konkurrensproblem som kan skada konsumenterna på marknaden för återförsäljning av nya motorfordon, för tillhandahållande av reservdelar eller för eftermarknadsservice för motorfordon.
- (21) Om kommissionen i ett visst fall konstaterar att ett avtal som omfattas av undantaget i denna förordning ändå har effekter som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget får den, med stöd av artikel 29.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget ⁽¹⁾, återkalla undantaget.
- (22) Enligt artikel 29.2 i förordning (EG) nr 1/2003 får konkurrensmyndigheten i en medlemsstat återkalla gruppundantaget enligt denna förordning på den medlemsstatens territorium eller en del av detta, om ett avtal som omfattas av undantaget i denna förordning i ett visst fall ändå har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget på den medlemsstatens territorium, eller på en del av detta vilken uppvisar alla kännetecken på en avgränsad geografisk marknad.
- (23) Särskilt viktigt för bedömningen av om gruppundantaget enligt denna förordning ska återkallas enligt artikel 29 i förordning (EG) nr 1/2003 är de konkurrenshämmande effekter som kan uppstå till följd av förekomsten av parallella nät av vertikala avtal som har liknande verkningar som väsentligt begränsar tillträdet till en relevant marknad eller begränsar konkurrensen på denna marknad. Sådana kumulativa effekter kan exempelvis uppstå vad gäller selektiv distribution eller konkurrensklausuler.

⁽¹⁾ EGT L 1, 4.1.2003, s. 1.

- (24) För att förstärka övervakningen av parallella nät av vertikala avtal som har liknande konkurrenshämmande effekter och som täcker mer än 50 % av en viss marknad, kan kommissionen genom förordning förklara att denna förordning inte är tillämplig på vertikala avtal som innehåller specifika begränsningar med avseende på den berörda marknaden, varigenom artikel 101 i fördraget åter blir fullt ut tillämplig på sådana avtal.
- (25) För att kunna bedöma hur den här förordningen påverkar konkurrensen inom detaljhandeln med motorfordon, på reservdelsmarknaden och inom efterservice för motorfordon på den inre marknaden är det lämpligt att utarbeta en utvärderingsrapport om förordningens funktion.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Definitioner

1. I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *vertikalt avtal*: ett avtal eller samordnat förfarande som ingår mellan två eller flera företag som vart och ett, inom ramen för avtalet eller det samordnade förfarandet, är verksamt i olika led i produktions- eller distributionskedjan, och som avser villkoren för parternas inköp, försäljning eller återförsäljning av vissa varor eller tjänster.
- b) *vertikal begränsning*: en konkurrensbegränsning i ett vertikalt avtal som omfattas av artikel 101.1 i fördraget.
- c) *auktoriserad reparatör*: den som tillhandahåller reparations- och underhållstjänster för motorfordon och är verksam inom det distributionssystem som en leverantör av motorfordon har inrättat.
- d) *auktoriserad återförsäljare*: den som återförsäljer reservdelar för motorfordon och är verksam inom det distributionssystem som en leverantör av motorfordon har inrättat.
- e) *oberoende operatör*:
- i) den som tillhandahåller reparations- och underhållstjänster för motorfordon, men som inte är verksam inom det distributionssystem som inrättats av leverantören av de motorfordon för vilken den oberoende reparatören tillhandahåller reparationer eller underhåll.
- ii) en auktoriserad reparatör inom en viss leverantörs distributionssystem, i den mån reparatören tillhandahåller

reparations- eller underhållstjänster för motorfordon beträffande vilka reparatören inte ingår i den leverantörens distributionssystem.

f) *oberoende återförsäljare*:

- i) den som återförsäljer reservdelar för motorfordon men som inte är verksam inom det distributionssystem som inrättats av leverantören av de motorfordon för vilken den oberoende återförsäljaren säljer reservdelar.
- ii) en auktoriserad återförsäljare inom en viss leverantörs distributionssystem, i den mån återförsäljaren säljer reservdelar för motorfordon beträffande vilka återförsäljaren inte ingår i den leverantörens distributionssystem.

g) *motorfordon*: ett självgående fordon försett med tre eller flera hjul avsett att användas på allmänna vägar.

h) *reservdelar*: varor som ska monteras i eller på ett motorfordon för att ersätta komponenter i det fordonet, däribland smörjmedel som är nödvändiga för nyttjande av ett motorfordon, med undantag för bränsle.

i) *selektivt distributionssystem*: ett distributionssystem där leverantören åtar sig att, antingen direkt eller indirekt, sälja avtalsvarorna eller avtalstjänsterna endast till återförsäljare som valts ut på grundval av särskilda kriterier och där dessa återförsäljare åtar sig att inte sälja dessa varor eller tjänster till icke auktoriserade återförsäljare inom det område som leverantören har reserverat för att driva detta system.

2. I denna förordning ska begreppen *företag*, *leverantör*, *tillverkare* och *köpare* även omfatta deras respektive anknutna företag.

Med *anknutna företag* avses:

- a) företag i vilka en avtalspart direkt eller indirekt
- i) har befogenhet att utöva mer än hälften av rösträttigheterna, eller
- ii) har rätt att utse mer än hälften av ledamöterna i styrelsen, direktionen eller organ som rättsligt företräder företagen, eller
- iii) har rätt att leda företagets verksamhet,
- b) företag som direkt eller indirekt gentemot en avtalspart har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- c) företag i vilka ett företag som avses i led b direkt eller indirekt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,

- d) företag i vilka en avtalspart tillsammans med ett eller flera av de företag som avses i led a, b eller c eller i vilka två eller flera av dessa företag gemensamt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- e) företag i vilka de rättigheter eller befogenheter som anges i led a gemensamt innehas av
- i) avtalsparter eller deras respektive anknutna företag som avses i leden a–d, eller
- ii) en eller flera avtalsparter eller en eller flera av deras anknutna företag som avses i leden a–d, samt en eller flera tredje parter.

KAPITEL II

VERTIKALA AVTAL OM INKÖP, FÖRSÄLJNING ELLER ÅTERFÖRSÄLJNING AV NYA MOTORFORDON

Artikel 2

Tillämpning av förordning (EG) nr 1400/2002

I enlighet med artikel 101.3 i fördraget ska från och med den 1 juni 2010 till och med den 31 maj 2013 artikel 101.1 i fördraget inte vara tillämplig på vertikala avtal avseende de villkor enligt vilka parterna kan köpa, sälja eller återförsälja nya motorfordon, om dessa avtal uppfyller de krav för undantag i förordning (EG) nr 1400/2002 som specifikt avser vertikala avtal om inköp, försäljning eller återförsäljning av nya motorfordon.

Artikel 3

Tillämpning av förordning (EU) nr 330/2010

Med verkan från och med den 1 juni 2013 ska förordning (EU) nr 330/2010 tillämpas på vertikala avtal om inköp, försäljning eller återförsäljning av nya motorfordon.

KAPITEL III

VERTIKALA AVTAL OM EFTERMARKNADEN FÖR MOTORFORDON

Artikel 4

Undantag

I enlighet med artikel 101.3 i fördraget, och om inte något annat följer av denna förordning, ska artikel 101.1 i fördraget inte tillämpas på vertikala avtal avseende de villkor enligt vilka parterna kan köpa, sälja eller återförsälja reservdelar till motorfordon eller tillhandahålla reparations- och underhållstjänster för motorfordon, om dessa avtal uppfyller kraven för ett undantag enligt förordning (EU) nr 330/2010 och inte innehåller några av

de särskilt allvarliga begränsningar som anges i artikel 5 i den här förordningen.

Detta undantag ska gälla i den mån sådana avtal innehåller vertikala begränsningar.

Artikel 5

Begränsningar som medför att gruppundantaget inte gäller – särskilt allvarliga begränsningar

Undantaget i artikel 4 ska inte tillämpas på vertikala avtal som direkt eller indirekt, ensamt eller i kombination med andra faktorer som parterna kontrollerar, har följande syfte:

- a) Begränsningar av försäljningen av reservdelar för motorfordon av medlemmar i ett selektivt distributionssystem till oberoende reparatörer som använder dessa delar för reparation och underhåll av motorfordon.
- b) Begränsningar, avtalade mellan en leverantör av reservdelar, reparationsverktyg eller felsökningsutrustning eller annan utrustning och en tillverkare av motorfordon, av leverantörens möjligheter att sälja dessa varor till auktoriserade eller oberoende återförsäljare eller till auktoriserade eller oberoende reparatörer eller slutanvändare.
- c) Begränsningar, avtalade mellan en tillverkare av motorfordon som använder komponenter i den första monteringen av motorfordon och leverantören av sådana komponenter, av leverantörens möjligheter att effektivt och väl synligt placera sitt varumärke eller sin logotyp på de levererade komponenterna eller reservdelarna.

KAPITEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 6

Icke tillämpning av denna förordning

Om parallella nät av liknande vertikala begränsningar omfattar mer än 50 % av en relevant marknad, får kommissionen enligt artikel 1a i förordning nr 19/65/EEG genom förordning förklara att den här förordningen inte ska vara tillämplig på vertikala avtal som innehåller särskilda begränsningar avseende den marknaden.

Artikel 7

Övervakning och utvärderingsrapport

Kommissionen kommer att övervaka hur denna förordning fungerar och utarbeta en rapport om dess funktion senast den 31 maj 2021 med särskild hänsyn till villkoren i artikel 101.3 i fördraget.

*Artikel 8***Giltighetsperiod**

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2010.

Den ska upphöra att gälla den 31 maj 2023.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 27 maj 2010.

På kommissionens vägnar

José Manuel BARROSO

Ordförande
